

РЮНОСКЕ АКУТАГАВА ТРЕСАВИЩЕТО

Превод от японски: Дора Барова, 1986

chitanka.info

Беше през един дъждовен следобед. В една от залите на художествената галерия открих малка картина с маслени бои. „Открих“ може би ще ви се стори твърде силно, макар че нищо не ми пречи да се изразя тъкмо така, защото тя бе окачена като че нарочно в един полутъмен ъгъл, а рамката ѝ бе толкова евтина и проста, сякаш картината бе попаднала случайно в галерията и я бяха забравили в мига, в който са я закачили. Казваше се „Тресавище“ и бе от неизвестен художник. Мътна вода, прогизнала от влага и обрасла с храсти и дървета земя — ето всичко, изразено на тази картина, и тя едва ли би привлякла вниманието на обикновените посетители.

Ала най-силно поразяваше това, че художникът бе нарисувал всъщност доста обилната растителност, без да използва нито капчица зелена боя. И тръстиките, и тополите, и смокиновите дървета върху платното бяха мътно жълтеникави. Потискащо жълто, напомнящо цвета на мокра глина. Чудно, наистина ли бе видял растителността такава? Или имаше специални предпочитания към този цвят и нарочно го бе засилил? Стоях пред картината дълбоко впечатлен и не преставах да се лутам в догадки.

Докато я наблюдавах, постепенно осъзнах, че в нея се таи огромна сила. Особено земята на преден план, изобразена тъй правдоподобно, че пораждаше осезаемото усещане, че стъпваш по нея, усещането, че краката ти затъват звучно чак до глезените в меката рядка кал. Малката картина с маслени бои роди в съзнанието ми образа на художника с болезнено чувствителна душа, дръзнал да улови и да пресъздаде осезаемо самата същност на природата. Жълтеникавата блатиста растителност ме разтърси със същото онова дълбоко и граничещо с трагичен възторг чувство, което поражда всяко изключително произведение на изкуството. Сред множеството изложени в галерията малки и големи картини не открих ни една, равна по сила на тази.

— Изглеждате очарован от нея — подвикна ми някой и ме потупа по рамото. Извърнах се рязко с чувството, че грубо са ме разтърсили. — Е, какво ще кажете за това? — подхвърли самодоволно мъжът зад мен и посочи нехайно с гладко избръснатата си брада картината.

Модерно кафяво сако, отлично телосложение, надменна физиономия на информиран за всичко човек. Накратко — мой познат

журналист от редакция „Култура и изкуство“ на един вестник. Вече ми се беше случвало, и то неведнъж, да изпитвам неприятно раздражение от него, затова се опитах да отвърна преко сили:

— Това е шедьовър!

— Шедьовър ли? Много интересно! — Журналистът прихна да се смее и шкембето му се разтресе. Сепнати вероятно от гласа му, няколко посетители обърнаха като по даден знак очи към нас. Стана ми още по-неприятно.

— Наистина интересно! Първоначално художникът не бе включен в списъка на участниците, но толкова държеше на всяка цена да изложи картината тук, че впоследствие семейството на покойния склони някак журито и в крайна сметка я сместиха в този ъгъл.

— Семейството на покойния ли? Нима художникът е умрял?

— Умря. При все че той и приживе беше мъртъв.

Неусетно любопитството надделя над дълбоката ми неприязън и аз попитах разпалено:

— Защо?

— Беше побъркан. От много отдавна.

— И когато е работил над това ли?

— Разбира се, че и тогава. Кой освен един луд би рисувал в този цвят? А вие намирате картината за шедьовър и ѝ се възхищавате! Наистина много интересно!

Гръмкият му самонадеян смях разтърси отново залата. Изглежда, предполагаше, че ще се засрамя от невежеството си. Или нещо повече, надяваше се да ме възхити с изключителния си усет на критик. Само че аз не оправдах надеждите му. Защото, докато го слушах, цялото ми същество изпадна постепенно в дълбоко като екстаз вълнение. Погледнах пак с трепет картината. И отново съзрях в малкото платно силуета на нещастния изтерзан от мъчителна възбуда и тревога художник.

— Не можеше да рисува така, както му се искаше, и затова се побърка. Там е цялата работа — изсмя се едва ли не щастливо журналистът и по лицето му се изписа наслада.

Ето каква бе мизерната отплата на обществото, подхвърлена като подаяние на неизвестния художник, на твореца, пожертвувал живота си. По тялото ми премина необикновена тръпка и аз отново, за трети път погледнах тъжния пейзаж. Върху платното между мрачното небе и

мътната вода се възправяше с исполинска мощ самата природа —
тръстиките, тополите, смокините.

— Шедьовър! — повторих победоносно аз, гледайки журналиста
открито, право в очите.

Април 1919 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.